

Kansainvälisen toiminnan linjaukset

Johdanto

Journalismi on luonteeltaan kansainvälistä. Journalismin aiheet, ammatilliset trendit, eettiset periaatteet ja alaan kohdistuvat uhat ylittävät yhä useammin kansalliset rajat. Myös median omistusrakenteet, alustatalous ja työnantajien toiminta ovat kansainvälisiä, mikä heijastuu suoraan toimittajien työehtoihin, työn sisältöön ja ammatilliseen asemaan.

Samaan aikaan maanpaossa elävien journalistien määrä on kasvanut nopeasti, ja freelancereiden osuus journalistikunnasta on noussut yli kolmannekseen maailmanlaajuisesti. Tekoäly muuttaa työn sisältöä, työmarkkinoita ja tekijänoikeuksia tavalla, jonka seurauksia ei vielä täysin tunneta, ja julkisen palvelun yleisradioihin kohdistuvat säästöpainet ja poliittinen kritiikki uhkaavat niiden riippumattomuutta useissa Euroopan maissa. Disinformaatio ja propagandanarratiivit horjuttavat luottamusta journalismiin.

Mitä kansainvälinen toiminta on?

Journalistiliitto on edunvalvontajärjestö, ja siksi sen kansainvälinen toiminta on ensisijaisesti edunvalvontaa. Kansainvälinen toiminta tukee liiton perustehtävää: sananvapauden, journalismin eettisten periaatteiden sekä toimittajien ja muiden jäsenalojemme ammattilaisten työolojen ja turvallisuuden puolustamista. Teemme kansainvälistä yhteistyötä sekä kattojärjestöjen ja verkostojen kautta että kahdenvälisesti muiden maiden journalistiliittojen sekä mm. kulttuurin ja av-alan järjestöjen kanssa. Lisäksi keskeinen osa toimintaa on solidaarisuustyö, jolla tuetaan köyhempien maiden ja kriisialueiden journalistien edunvalvontaa ja ammatillisia valmiuksia.

Journalistiliitto edellyttää kattojärjestöiltä hyvää hallintotapaa sekä eettisesti kestäviä toimintamalleja. Tämän periaatteen mukaisesti Journalistiliitto erosi vuonna 2023 maailmanlaajuisesta journalistien kattojärjestöstä IFJ:stä. Tämä päätös edellytti kansainvälisen toiminnan suuntaviivojen uudelleenarviointia ja vahvisti tarvetta määritellä selkeästi, mihin foorumeihin ja toimintamuotoihin liiton resurssit suunnataan.

Tämän linjauksen tavoitteena on päivittää kansainvälisen toiminnan linjaus sekä avata liiton jäsenistölle, mitä kansainvälinen toiminta tarkoittaa vuonna 2026, millä foorumeilla liitto toimii ja millaisiin ilmiöihin toiminnalla vastataan.

Kansainväliset järjestöt ja verkostot

Euroopan journalistiliitto EFJ

European Federation of Journalists (EFJ) on Journalistiliiton tärkein kansainvälisen

edunvalvonnan foorumi. EFJ kokoaa yhteen eurooppalaiset journalistiliitot ja toimii keskeisenä vaikuttajana EU-tason päätöksenteossa. EFJ seuraa aktiivisesti EU-lainsäädäntöä, medianvapauden kehitystä sekä toimittajien turvallisuutta ja työoloja koskevia kysymyksiä. Se lobbaa EU-instituutioita ja jäsenmaita muun muassa median rahoituksen, yleisradioyhtiöiden aseman ja journalistien suojelun puolesta. Vuonna 2026 EFJ:n keskeisiä painopisteitä ovat eurooppalaisen medianvapaussäädöksen (EMFA) kansallinen toimeenpano, yleisradioyhtiöiden riippumattomuuden ja rahoituksen turvaaminen sekä EU:n monivuotiseen rahoituskehukseen liittyvä vaikuttamistyö.

Journalistiliitolla on asiantuntijaedustus EFJ:n keskeisissä työryhmissä: julkisen palvelun yleisradioyhtiöiden Broadcasting Expert Groupissa BREG:ssä, freelancereiden asiantuntijaryhmä FREG:ssä sekä tekijänoikeuksiin keskittyneessä AREG:ssä. Työryhmät seuraavat kehitystä eri puolilla Eurooppaa, laativat yhteisiä kannanottoja ja tuottavat tietoa EFJ:n ja sitä kautta Suomen edunvalvonnan tueksi.

Pohjoismaiden journalistiliitto NJF

Pohjoismaiden ja Baltian maiden journalistiliittojen yhteistyöelin Nordisk Journalistförbund (NJF) on toiminut vuodesta 1947. NJF:n tavoitteena on koordinoida pohjoismaista edunvalvontaa, tukea yhteisiä aloitteita ja järjestää tapahtumia tarpeen mukaan.

Pohjoismainen yhteistyö tarjoaa tärkeän vertailupohjan mediapolitiikassa, työehtosopimustoiminnassa, jäsenkehityksessä ja rahoituksessa. Erityisen tärkeitä teemoja ovat mediatuet, yleisradioyhtiöiden asema, freelancereiden kollektiiviset neuvotteluoikeudet sekä liittojen jäsenkriteerit. NJF:llä on myös sopimukset jäsenten tukemisesta ja työtaistelutilanteisiin varautumisesta.

Solidaarisuustyö

Vikes

Journalistiliiton kansainvälinen solidaarisuustyö toteutuu pääasiassa Viestintä ja kehitys -säätiö Vikesin kautta. Vikes tukee sananvapautta, laadukasta journalismia ja toimittajien oikeuksia Suomessa ja globaalin etelän maissa Aasiassa, Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa.

Suomessa Vikes kouluttaa toimittajia ja alan opiskelijoita muun muassa kestävän kehityksen, median moniäänisyyden ja globaalien valtasuhteiden kysymyksissä. Vikes on myös osaltaan paikannut aukkoa, joka syntyi ulkoministeriön luopuessa toimittajille suunnatuista suorista stipendiohjelmista.

Solidaarisuustyö ei ole vain avustamista, vaan myös molemminpuolista oppimista ja edunvalvonnan kehittämistä sananvapauden kaventuessa globaalisti.

Muu solidaarisuustyö ja Barents Press

Liitto on lisäksi lahjoittanut rahaa kriisialueiden journalisteille muun muassa Ukrainassa, Afganistanissa ja Palestiinassa.

Tärkeä foorumi on Barents Press, joka on vuodesta 1995 toiminut avoimena ja epämuodollisena foorumina Barentsin alueen journalisteille. Venäjän hyökkäyssodan alettua viralliset yhteistyökanavat ovat pitkälti sulkeutuneet, mutta Barents Press on mahdollistanut yhteydenpidon maanpaossa oleviin kollegoihin ja tiedonvaihdon vaikeissakin olosuhteissa.

Yhteenveto

Journalistiliiton kansainvälinen toiminta perustuu eurooppalaiseen edunvalvontaan, pohjoismaiseen yhteistyöhön ja solidaarisuuteen. Vaikka liitto ei tällä hetkellä kuulu maailmanlaajuiseen kattojärjestöön, se vaikuttaa aktiivisesti useilla kansainvälisillä foorumeilla. Suomalaista journalismia ja liittoa arvostetaan kansainvälisesti, ja vuosikymmenten aikana rakennetut verkostot ja osaaminen ovat merkittävä voimavara.